

Adroddiad i'r: Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol

Dyddiad y Cyfarfod: 29 Medi 2014

Aelod / Swyddog Arweiniol: Barbara Smith - Aelod Arweiniol dros Foderneiddio a Pherfformiad
Ivan Butler - Pennaeth Archwilio Mewnol

Awdur yr Adroddiad: Ivan Butler - Pennaeth Archwilio Mewnol

Teitl: Cynllun Gwella Llywodraethu

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am Gynllun Gwella Llywodraethu'r Cyngor sy'n deillio o 'datganiad llywodraethu blynyddol' y Cyngor ar gyfer 2013/14 – *'Cyflawni llywodraethu da a gwelliant parhaus'*.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth i'r Pwyllgor am y cynnydd a wnaed wrth roi'r gwahanol gamau gweithredu sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Gwella Llywodraethu ar waith i sicrhau bod gan y Cyngor drefniadau llywodraethu cadarn ac effeithiol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- Dylai'r Pwyllgor adolygu a gwneud sylwadau ar yr adroddiad cynnydd, a phenderfynu a oes angen unrhyw wybodaeth bellach arnynt.
- Gan na wnaeth pob swyddog ddarparu ymatebion i gais y Pennaeth Archwilio Mewnol am ddiweddariadau cynnydd, dylai'r Pwyllgor benderfynu pa gamau sydd angen i ddarparu diweddariadau cyn gynted â phosibl ac i sicrhau eu bod yn cael eu derbyn yn brydlon ar gyfer diweddariadau yn y dyfodol.

4. Manylion am yr adroddiad

Roedd 'datganiad llywodraethu blynyddol' diweddaraf y Cyngor yn dwyn y teitl *'Cyflawni llywodraethu da a gwelliant parhaus'*. Roedd y ddogfen hon yn cynnig hunanasesiad agored a chytbwys o drefniadau llywodraethu'r Cyngor, gan amlygu unrhyw wendidau llywodraethu arwyddocaol a meysydd eraill i'w gwella.

Cafodd y meysydd gwella eu cynnwys mewn Cynllun Gwella Llywodraethu a oedd hefyd yn cyflwyno camau gweithredu arfaethedig i fynd i'r afael â'r gwendidau, swyddogion sy'n gyfrifol am y camau gweithredu, ac amserlenni. Mae'r adroddiad yn rhoi diweddariad cyntaf ar y cynnydd gyda'r Cynllun Gwella Llywodraethu sydd wedi'i gynnwys yn Atodiad 1.

Yn anffodus, pan ysgrifennwyd yr adroddiad hwn, nid oedd pob swyddog wedi darparu diweddariad cynnydd, felly, nid yw'r Cynllun yn gwbl gyflawn. Lle derbyniwyd ymatebion, mae camau gweithredu naill ai wedi'u cyflawni neu ar y gweill. Mewn rhai achosion, mae'r Pwyllgor wedi derbyn adroddiadau diweddarau unigol, e.e. ar Adnoddau Dynol Strategol, cyrff hyd braich, a chaffael strategol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Er nad yw hunanasesiad y 'datganiad llywodraethu blynyddol, yn cyfrannu'n uniongyrchol at Flaenoriaethau Corfforaethol, mae'n darparu asesiad a sicrwydd ar y gwaith o gyflawni'r Cynllun Corfforaethol, perfformiad gweithredol ac ariannol y Cyngor, trefniadau llywodraethu, ymgysylltu â'r gymuned ac ati, gyda phob un ohonynt yn cael eu cyfeirio tuag at gyflawni'r Blaenoriaethau Corfforaethol.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Nid oes unrhyw gostau ynghlwm wrth yr adroddiad hwn a'r unig effaith ar wasanaethau yw lle mae'r adroddiad yn nodi meysydd i'w gwella; fodd bynnag, bydd gwasanaethau eisoes yn ymwybodol o'r rhain a dylent gynnwys hyn yn eu cynlluniau gwasanaeth.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Aseiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylid cynnwys templed o'r Aseiad o Effaith ar Gydraddoldeb fel atodiad i'r adroddiad.

Nid oes angen gwneud penderfyniad na chynnig ar gyfer newid ar yr adroddiad hwn, felly nid oes unrhyw effaith ar bobl sy'n rhannu nodweddion a warchodwyd.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gan y Pwyllgor Archwilio ac eraill?

Mae hwn yn adroddiad er gwybodaeth yn unig. Yr unig ymgynghori a gafwyd oedd gyda'r swyddogion sy'n gyfrifol am weithredu'r camau a nodwyd yn y Cynllun Gwella Llywodraethu.

9. Datganiad gan y Prif Swyddog Cyllid

Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol ynghlwm wrth yr adroddiad hwn.

10. Beth yw'r risgiau ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Os na chaiff y Cynllun Gwella Llywodraethu ei weithredu, bydd gwendidau'n parhau yn nhrefniadau llywodraethu'r Cyngor, a allai arwain at:

- adroddiadau rheoleiddio negyddol;
- defnydd gwael o arian cyhoeddus;
- methiant i wella meysydd corfforaethol a gwasanaethau allweddol;
- colli hyder ymysg budd-ddeiliaid; a
- effaith negyddol ar enw da'r Cyngor.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Nid oes angen gwneud penderfyniad ar yr adroddiad hwn, ond mae gofyniad dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 i'r 'pwyllgor archwilio' oruchwylio trefniadau llywodraethu corfforaethol y Cyngor.